

ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 2, 6, 14¹, 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO ir MĖGĖJŲ ŽVEJYBOS ĮSTATYMO NR. IX-2389 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 2, 6, 14¹, 31 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Mėgėjų žvejybos įstatymo Nr. IX-23893 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – įstatymo projektas) parengtas siekiant, kad žuvų išteklių naudojimas duotų didesnę ekonominę ir socialinę naudą, atkurti ir pagausinti žuvų išteklius, sukurti palankesnes sąlygas visų rūšių žvejybai. Pagrindiniai įstatymo projekto uždaviniai: geriau reglamentuoti verslinę žvejybą, sustabdyti bet kokią žvejybą Kuršių mariose ir Nemuno žemupyje žuvų neršto laikotarpiu. Įstatymo projektu siekiama išsaugoti tradicinę verslinę žvejybą, kuri išlaiko senąsias tradicijas ir yra laikoma Pamario krašto kultūros paveldu.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą rengė Lietuvos Respublikos Seimo narys Zigmantas Balčytis ir Seimo narys Andrius Bagdonas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu verslinę žvejybą reglamentuoja Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymas, o mėgėjų žūklę – Mėgėjų žvejybos įstatymas Nr. IX-2389. Žvejybos vidaus vandenyse reglamentavimo priemonės nustato aplinkos ministras.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte numatyta įvesti mažos apimties žvejybos sąvoką, stabdyti verslinę ir mėgėjų žvejybą Kuršių mariose žuvų neršto metu ir kompensuoti įmonėms žvejybos verslo atsisakymo nuostolius.

Siūloma įstatymu įteisinti sąvoką „*mažos apimties žvejyba*“, apibrėžiant žvejybos kvotos dydį. Žvejybos įrankių kvotos dydis nustatomas, siekiant užtikrinti optimalius žvejybos pajėgumus, tvarią žvejybą, kuri turi garantuoti ekonominį įmonių stabilumą. Nustatomas įvairaus tipo žvejybos įrankių bendras skaičius, kuris per kalendorinius metus neviršys daugiau kaip 30vnt. (marinės, stintinės, nėginės, pūgžlinės gaudyklės, stambiaakės gaudyklės (vartos), statomi tinklai).

Siūloma įteisinti sąvoką „*tradicinės žvejybos būdai*“, kuri reglamentuojama Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatyme, 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1207.

Tradiciniais žvejybos būdais vykdoma žvejyba paskatins žvejybos įmones demonstruoti šią žvejybą turistams bei prisidėti prie pakrančių ir jūrų turizmo potencialo didinimo, įgyvendinant mėlynosios ekonomikos tikslus.

Mokslininkų duomenimis, mažėja sterko ištekliai, kurie yra verslo ir žvejų mėgėjų mėgstamas laimikis. „*Siekiant gerinti žuvų išteklių pasipildymą jaunikliais, kur kas racionaliau būtų Kuršių mariose dar labiau stiprinti žuvų natūralaus neršto apsaugą* <...>, – teigiama mokslinėje ataskaitoje „Kuršių marių žuvų išteklių tyrimai ir rekomendacijos dėl žuvų išteklių racionalaus naudojimo ir

saugomų žuvų šalutinio laimikio sumažinimo 2019-2021 m. <...> *Ankstesniais laikais <...> visų žuvų nerštas buvo saugomas 6 savaites*“. Siūlomas projekte žuvų neršto apsaugos laikotarpis yra taikomas Rusijos Federacijoje, su kuria Lietuvos Respublika dalijasi Kuršių mariomis. Polderiuose žvejyba leidžiama, nes jose žuvims galimybė išgyventi mažai tikėtina dėl padidėjusio deguonies stygiaus.

Specializuota ungurių žvejyba vykdoma pagal mokslininkų rekomendacijas Aukštaitijos, Dzūkijos ištekančiuose iš ežerų upeliuose, kurių yra 45 vnt.

Įstatymu siekiama skatinti žvejybos įmones vykdyti žvejybą tradiciniais žvejybos būdais, tausojant žuvų išteklius bei puoselėjant kultūros paveldą, todėl numatoma skirti papildomai 20 procentų balų, jeigu ūkio subjektas vykdo tradicinę žvejybą. 5 punktas keičiamas, numatant taikyti griežtesnę balų sistemą, sumažinant bendrą balų skaičių 5 procentais už kiekvieną ūkio subjekto padarytą verslinę žvejybą vidaus vandenyse reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą. Atimamų balų skaičius didinamas nuo 3 iki 10 procentų už kiekvieną ūkio subjekto padarytą šiurkštų verslinės žvejybos vidaus vandenyse tvarkos pažeidimą per paskutinius 3 kalendorinius metus.

Siūloma žuvų išteklių tyrimų išvadomis ribojamą arba uždraustą verslinę žvejybą kompensuoti iš Aplinkos apsaugos rėmimo programos ar kitų Aplinkos ministerijos arba Žemės ūkio ministerijos vykdomų programų lėšų. Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka, atsižvelgiant į žvejybos pajėgumus, istoriškumą, investicijas, ekonominius lūkesčius.

Kuršių mariose iki 2021 m. kovo 29 d. veiklą vykdė 46 įmonės, Baltijos jūros priekrantėje – 55 įmonės. Kadangi intensyvėja žvejų mėgėjų žvejyba, didėja kormoranų populiacija, siekiant apsaugoti žuvų išteklius, būtina subalansuoti žvejybos pajėgumus ir žuvų išteklius, sudarant galimybę pasitraukti įmonėms iš žvejybos verslo arba kompensuoti netekimus, jei verslas ribojamas dėl aplinkosaugos draudimų įvedimo.

Mėgėjų žvejybos įstatymo papildymu siekiama apsaugoti sterkių nerštą, kuris ypač intensyvus Nemuno žemupyje. Sterkai tampa mėgėjų laimikiu, kadangi nuo balandžio 20 d. įsigalioja leistina lydekų žvejyba. Žvejojantys lydekas žvejai sužvejoja ir sterkių patinėlius, saugančius lizdus nerštavietėse. Gegužės mėnesį taip pat neršia karšiai, kuojos, ešeriai ir kitos žuvis, todėl šiuo draudiminiu apribojimu bus apsaugomas ir kitų žuvų nerštas Kuršių mariose.

Įstatymu siūloma uždrausti visoms žvejų grupėms žvejybą Kuršių mariose ir Nemuno deltos regioniniame parke, siekiant atstatyti žuvų išteklių būklę, tuo pačiu palegvinant aplinkosaugos kontrolės sąlygas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Neigiamos įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priėmus Projekte numatytas nuostatas, bus teigiama įtaka verslui.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti ir kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Nereikia

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas atitinka Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimus ir bendrinės lietuvių kalbos normas.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Nereikia

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Nereikia

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis „žuvininkystė“

Teikia Seimo nariai:

Zigmantas Balčytis

Andrius Bagdonas